

Anonimizuota versija

Vertimas

C-148/20-1

Byla C-148/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. kovo 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Amtsgericht Köln (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. sausio 20 d.

Ieškovė:

AC

Atsakovė:

Deutsche Lufthansa AG

<...>

Paskelbta 2020 m. sausio 20 d.

<...>

Amtsgericht Köln (Kelno apylinkės teismas)

Nutartis

Byloje

AC prieš *Deutsche Lufthansa AG*

Amtsgericht Köln

2019 m. spalio 28 d.

<...>

nutarė:

I. Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

II. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar PNR direktyva (2016 m. balandžio 27 d. Direktyva (ES) 2016/681) suderinama su Pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 ir 8 straipsniais, atsižvelgiant į šiuos aspektus:

1) Ar pagal direktyvą perduodami PNR duomenys atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius yra pakankamai tiksliai apibrėžti?

2) Ar direktyvoje, kiek tai susiję su jos taikymo sritimi, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius pagal skrydžių pobūdį (**orig. p. 2**) ir grėsmės lygį tam tikroje šalyje, taip pat kiek tai susiję su palyginimu su duomenimis duomenų bazėse ir pavyzdžiais, pakankamai objektyviai diferencijuojamas PNR duomenų rinkimas ir perdavimas?

3) Ar bendra nediferencijuojama visų PNR duomenų saugojimo trukmė suderinama su Chartijos 7 ir 8 straipsniais?

4) Ar atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius direktyvoje numatyta pakankama procesinė keleivių apsauga, kiek tai susiję su saugomų PNR duomenų naudojimu?

5) Ar atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius direktyvoje tinkamai užtikrinamas Europos pagrindinių teisių apsaugos lygis, kai trečiosios valstybės perduoda PNR duomenis trečiųjų šalių valdžios institucijoms?

Motyvai

I.

Ginčo dalykas yra ieškovės ieškinys oro vežėjai atsakovei; juo reikalaujama nutraukti ieškovės PNR duomenų perdavimą pagal *Fluggastdatengesetz* (Įstatymas dėl keleivio duomenų, toliau – *FlugDaG*) Vokietijos Federacinei Respublikai, susijusį su jos iš pradžių rezervuotu 2020 m. kovo 5 d. skrydžiu iš Miuncheno į Ankarą ir atgaliniu 2020 m. kovo 10 d. skrydžiu į Miuncheną

2017 m. birželio 10 d. Vokietijoje įsigaliojo *Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie EU 2016/681* (Įstatymas dėl keleivio duomenų tvarkymo, kuriuo įgyvendinama Direktyva (ES) 2016/681) (*FlugDaG*). 2016 m. gegužės 4 d. paskelbta Sąjungos direktyva 2016/681 (toliau –

PNR direktyva) yra susijusi su keleivio duomenų įrašo (vadinamųjų PNR duomenų: *Passenger Name Record*) naudojimo terorizmo ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais. Šioje direktyvoje nustatomas skrydžiais iš Europos Sąjungos valstybių narių į trečiąsias šalis ir iš trečiųjų šalių į valstybes nares vykstančių keleivių PNR duomenų perdavimas ir tokių duomenų tvarkymas (**orig. p. 3**). 2 straipsnyje įtvirtinta sąlyga, leidžianti taikyti direktyvą nacionaliniams teisės aktų leidėjams, pagal kurią ši direktyva taip pat gali būti taikoma ES vidaus skrydžiams. Direktyvos 4 straipsnyje valstybės narės įpareigojamos įsteigti informacijos apie keleivius skyrius, kurie atsako už PNR duomenų rinkimą iš oro vežėjų, tų duomenų saugojimą ir tvarkymą ir tų duomenų perdavimą kompetentingoms valdžios institucijoms, keitimąsi PNR duomenimis ir tų duomenų tvarkymo rezultatais. Be to, pagal šios direktyvos 8 straipsnį valstybės narės įpareigojamos reikalauti, kad visi oro vežėjai eksporto metodu perduotų PNR duomenis, išvardytus I priede, valstybės narės, į kurios teritoriją arba iš kurios teritorijos bus vykdomas skrydis, informacijos apie keleivius skyriams. Pagal šios direktyvos 9 ir 11 straipsnius taip pat leidžiama prašyti PNR duomenų ir juos perduoti tarp informacijos apie keleivius skyrių, o esant tam tikroms sąlygoms perduoti PNR duomenis ir trečiosioms šalims. 12 straipsnyje nustatyta, kad šie duomenys saugomi penkerius metus, o pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui nuasmeninami užmaskuojant tam tikrus duomenų elementus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti keleivio tapatybę. Galiausiai direktyvos 6 straipsnyje reglamentuojamas informacijos apie keleivius skyrių atliekamas PNR duomenų tvarkymas, suteikiant galimybę automatizuotu būdu palyginti duomenis su duomenimis duomenų bazėse ir vadinamaisiais pavyzdžiais. *FlugDaG* šios nuostatos perkeliama į nacionalinę teisę. *Bundeskriminalamt* (Federalinis kriminalinės policijos biuras) paskirtas informacijos apie keleivius skyriumi, o *Bundesverwaltungsamt* (Federalinis administracijos biuras) veikia kaip informacijos apie keleivius skyriaus duomenų tvarkytojas. Pagal įstatymą atsakovė privalo perduoti visus iš Vokietijos į kitą šalį vykdomų arba iš kitos šalies į Vokietiją vykdomų civilinių skrydžių keleivių PNR duomenis.

Ieškovė paprašė atsakovės neperduoti *Bundeskriminalamt* jos duomenų, susijusių su rezervuotais skrydžiais į Ankarą ir atgal. Atsakovė iki šiol nevykdė šio prašymo.

Ieškovė mano, kad *FlugDaG* nuostatos prieštarauja Sąjungos teisei ir kad duomenų perdavimas taip pat pažeidžia jos bendrąsias asmenines teises, t. y. teisę į informacinį apsisprendimą. Šioje byloje ieškovė reikalauja, kad atsakovė nutrauktų atitinkamus veiksmus. (**orig. p. 4**)

Atsakovė mano, kad ieškinyis dėl veiksmų nutraukimo yra nepagrįstas, ieškovei teisinė apsauga nereikalinga. Be to, vienintelis vertinimo kriterijus yra jos vykdomas duomenų perdavimas.

Vokietijos Federacinė Respublika, atstovaujama *Bundeskriminalamt*, įstojo į bylą palaikyti atsakovės reikalavimų.

II.

Sprendimas šioje byloje priklauso nuo to, ar *FlugDaG* nustatyta atsakovės pareiga perduoti ieškovės PNR duomenis šaliai, įstojusiai į bylą palaikyti atsakovės reikalavimų – Vokietijos Federacinei Respublikai, yra teisėta; teismo nuomone, atsakovės pareiga neatskleisti asmens duomenų be pakankamo teisinio pagrindo kyla iš šalių sudarytos vežimo oro transportu sutarties ir bet kuriuo atveju iš *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 1004 straipsnio 1 dalies antro sakinio ir pagal analogiją BGB 823 straipsnio, nes toks atskleidimas pažeistų ieškovės bendrąsias asmenines teises, t. y. teisę į informacinį apsisprendimą. Kita vertus, ieškovė turėtų leisti atskleisti šiuos duomenis, jei *FlugDaG* būtų pakankamas teisinis pagrindas. Vis dėlto tam būtina, kad šio įstatymo pagrindas – Direktyva (ES) 2016/681 – atitiktų Sąjungos teisę, visų pirma Pagrindinių teisių chartiją ir pirmiausia Chartijos 7 ir 8 straipsnius. Direktyvos prieštaravimas Sąjungos teisei reikštų, kad jos perkėlimas į nacionalinę teisę *FlugDaG* taip pat neteisėtas, o atsakovės atliekamas ieškovės PNR duomenų perdavimas įstojusiai į bylą šaliai šalių tarpusavio santykiuose taip pat negalėtų būti pateisinamas minėtu įstatymu.

III. (orig. p. 5)

Kyla abejonių dėl PNR direktyvos suderinamumo su Chartijos 7 ir 8 straipsniais:

Chartijos 7 straipsniu saugomas privatus gyvenimas. Chartijos 8 straipsniu saugomi asmens duomenys. Asmens duomenys, susiję su privačiu gyvenimu, yra saugomi. PNR direktyva taikoma tokiems duomenims. PNR įrašė esančius asmens duomenis numatoma rinkti, saugoti ir tvarkyti. Taigi direktyva daromas poveikis Chartijos 7 ir 8 straipsniams.

Pagal Chartijos 8 straipsnio 2 dalį asmens duomenis leidžiama tvarkyti konkrečioms tikslams, atitinkamam asmeniui sutikus, taip pat kitais įstatymo nustatytais teisėtais pagrindais. Užtikrinti visuomenės saugumą yra bendro intereso tikslas. Šis tikslas pateisina didelius pagal Chartijos 7 ir 8 straipsnius suteikiamos apsaugos ribojimus. Tokių tikslų siekiama PNR direktyva. Direktyvos tikslai – terorizmo ir sunkių nusikaltimų prevencija, nustatymas, tyrimas ir patraukimas už juos baudžiamojon atsakomybėn. Vis dėlto siekiant šių tikslų vykdomi apribojimai turi būti proporcingi. Asmens [duomenų] apsaugos apribojimai turi neviršyti to, kas yra griežtai būtina. Šiuo tikslu direktyvoje turi būti įtvirtintos aiškios ir tikslios taisyklės, pagal kurias būtų reglamentuojama joje nustatytų priemonių apimtis ir taikymas.

Atsižvelgiant į tai, kyla penki klausimai:

1.

Pagal PNR direktyvą renkami ir perduodami PNR duomenys remiantis nurodytais reikalavimais turi būti aiškiai ir tiksliai apibūdinti, antraip truks apibrėžtumo. Pagal PNR direktyvos I priedo 8 ir 12 punktus svarbiais duomenimis, be kita ko, laikoma informacija apie dažnai lėktuvais keliaujančius keleivius ir bendros pastabos. Nėra pakankamai aišku, ką turėtų reikšti informacija apie dažnai lėktuvais keliaujančius keleivius. Tai gali būti tik pranešimas apie dalyvavimą (**orig. p. 6**) dažnai lėktuvais keliaujantiems keleiviams skirtose premijų programose, o taip pat konkreti informacija apie tokioje programoje dalyvaujančio asmens skrydžius ir užsakymus. Bendrose pastabose pildomas laisvos formos teksto laukelis. Iš direktyvos neaišku, kas tiksliai čia gali ar turi būti nurodoma. Šioje vietoje nurodomų duomenų pobūdis ir apimtis nėra išsamiai apibrėžti, nenustatytos jokios ribos. Taigi kyla pirmame punkte nurodytas klausimas, ar perduodami PNR duomenys direktyvoje yra pakankamai tiksliai apibrėžti atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius.

2.

Be to, direktyvos taikymo sritis pagal pirmiau išdėstytus reikalavimus turi būti proporcinga. Direktyvoje neišskiriamos skrydžių, kurių PNR duomenys perduodami, rūšys. Ji taikoma visiems tarptautiniams skrydžiams, nepaisant kilmės ar paskirties šalies arba konkrečios ar padidėjusios grėsmės šalyje. Direktyvos taikymo sritis taip pat gali būti išplėsta naudojantis sąlyga, kuri leidžia ją taikyti ES vidaus skrydžiams. Patys duomenys taip pat nėra skirstomi atsižvelgiant į direktyva siekiamus tikslus – kovoti su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais – pavyzdžiui, pagal atitinkamų asmenų keliamą pavojų ar įtartinumą. Kyla abejonių, ar vis dar laikomasi reikalavimo saugoti duomenis tik remiantis objektyviais kriterijais, paaiškinančiais saugomų asmens duomenų ir siekiamų tikslų ryšį.

Proporcingumo klausimas toliau keliamas papildomai teiraujantis, ar tolesnis PNR duomenų naudojimas pakankamai pagrįstas procesinėmis arba materialinės teisės nuostatomis. Direktyvos 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad be jokios priešasties galima palyginti perduotus PNR duomenis su duomenimis esamose duomenų bazėse ir vadinamaisiais pavyzdžiais. Išsamiau neregamentuojama, kokiomis teisinėmis sąlygomis turi būti atliekamas šis palyginimas. Nagrinėjant proporcingumą taip pat reikia atsižvelgti į tikslo ir priemonės santykį. Tikslas išsamiau paaiškintas direktyvos II priede. Vis dėlto visais nurodytais tikslais nustatytas vienodas duomenų tvarkymas, neskirstant duomenų tvarkymo pagal tai

(orig. p. 7), kiek duomenų palyginimas iš tikrųjų padeda atskleisti ar užkardyti atskiras išvardytas nusikalstamas veikas.

Atsižvelgiant į tai, kyla antrame punkte nurodytas klausimas, ar direktyvoje, kiek tai susiję su jos taikymo sritimi, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius pagal skrydžių pobūdį ir grėsmės lygį tam tikroje šalyje, taip pat kiek tai susiję su palyginimu su duomenimis duomenų bazėse ir pavyzdžiais, pakankamai objektyviai diferencijuojamas PNR duomenų rinkimas ir perdavimas.

3.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, apribojimas turi neviršyti to, kas yra griežtai būtina. Pagal PNR direktyvos 12 straipsnį PNR duomenys turi būti saugomi penkerius metus po jų perdavimo, pasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui nuasmeninami, o tam tikromis sąlygomis nuasmeninimas gali būti atšauktas. Atsižvelgiant į konkrečius su tam tikru asmeniu susijusius veiksnius nėra skirstoma pagal tai, ar asmuo kelia grėsmę ar ne. Visų pirma saugomi neįtariamų, jau išvykusių asmenų PNR duomenys, nors tokiu atveju nėra jokių aiškių sąsajų su direktyva siekiamais tikslais. Taigi kyla abejonių, ar saugojimo trukmė neviršija to, kas yra griežtai būtina. Atitinkamai kyla trečiame punkte nurodytas klausimas, ar bendra nediferencijuojama visų PNR duomenų saugojimo trukmė suderinama su Chartijos 7 ir 8 straipsniais.

4.

Kišimasis į asmens duomenų apsaugos sritį turi būti ne tik pagrįstas; taip pat turi būti galimybė patikrinti jo teisėtumą. Kyla klausimas, ar pačioje direktyvoje numatyta tokia nepriklausomų priežiūros institucijų vykdoma procesinė apsauga ir, jei taip, kokių mastu. Direktyvos 12 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad nuasmeninimas gali būti atšauktas patvirtinus teisminei institucijai arba kitai nacionalinei valdžios institucijai. Vis dėlto procesiniam tokio kišimosi užtikrinimui atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius gali prireikti išsamesnio, taip pat prieš perduodant, (orig. p. 8) išsaugant ir naudojant duomenis administracinių arba teisminių institucijų vykdomo patikrinimo. Dėl šių priežasčių kyla ketvirtame punkte nurodytas klausimas, ar atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius direktyvoje nustatyta pakankama procesinė keleivių apsauga, kiek tai susiję su saugomų PNR duomenų naudojimu.

5.

6

Reikalavimas, kad asmens duomenų apsaugos apribojimas neviršytų to, kas yra griežtai būtina, galiausiai susijęs su santykiais su trečiosiomis šalimis, kurioms atskleidžiami PNR duomenys. Siekiant užtikrinti, kad ir atskleidžiant šiuos duomenis būtų laikomasi Sąjungoje nustatyto apsaugos lygio, gali prireikti užtikrinančių priemonių. Tokių priemonių atitinkamame direktyvos 11 straipsnyje nėra numatyta. Dėl šių priežasčių kyla penktasis, paskutinis klausimas, ar atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsnius direktyvoje tinkamai užtikrinamas Europos pagrindinių teisių apsaugos lygis, kai trečiosios valstybės perduoda PNR duomenis trečiųjų šalių valdžios institucijoms.

<...>

DARBINIS VERTINIMAS